

Santa Magdalena de Mosqueroles o Sant Martí de Baix

Fogars de Montclús

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Mosqueroles
Alçada: 394

Coordenades:

Latitud: 41.72474
Longitud: 2.43653
UTM Est (X): 453134
UTM Nord (Y): 4619369

Classificació

Número de fitxa 08081 - 51
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: l'estructura necessita mesures de conservació i restauració per tal d'aturar el procés de degradació que pateix
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Religions i/o funerari
Observacions protecció: Incoat BCIN, Núm. Registre:336-MH.
Número inventari Sí, IPA: 379
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil

Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	000408800DG51G0001XM
Autoria de la fitxa	Virgínia Cepero González
Data de registre de la fitxa:	dj., 14/04/2011 - 02:00

Descripció

L'església de Santa Magdalena de Mosqueroles, abans anomenada Sant Marçal de Baix, està emplaçada prop del poble de Mosqueroles, en un petit altiplà entre les depressions de la riera de Rifer i de la Tordera. És un edifici de planta basilical, erigit entre finals del segle XI i inici del segle XII, amb tres naus, encapçalat per un absis i dues absidioles de planta semicircular. Cada una acull un altar, dedicats a Santa Magdalena, Sant Gil i Sant Marçal respectivament. El fet que la planta tingui molta amplada en relació amb la seva llargada, podria relacionar-se amb una reforma posterior, corresponent a la construcció d'una nova façana que tanca les naus primitives, atès que l'actual no té relació amb la resta de l'edifici. A l'interior la nau central es cobreix amb volta de canó seguit de perfil apuntat, i les naus laterals i les absidioles són cobertes amb volta de quart d'esfera d'aparell vist. En destaquen l'arc en gradació de l'absis central i les finestres de doble esqueixada centrades a cada absis. L'aparell dels murs és de carreus de pedra llosenca de mida petita, però força regulars, a excepció de la façana principal, que és arrebossada modernament. La teulada és única per a les tres naus, d'una sola tirada; la nau central és apuntada, i les laterals amb arcs torals de mig punt disposats en sentit transversal. A l'exterior, davant la porta principal hi ha un petit pati tancat, i a la façana de migdia un rudimentari contrafort de pedra. Perpendicular a la façana principal es localitzen els vestigis d'una edificació en estat ruïnós, que podrien correspondre a l'habitatge dels donats i ermitans. L'església fou objecte d'unes obres de restauració a principis dels anys vuitanta del segle passat. És un dels exemplars romànics més notable del Vallès Oriental.

Observacions:

Inventari Patrimoni Construït del Montseny: 08081168.

Història

Segons la documentació antiga, l'any 1100, Arnau, prior del monestir de Sant Marçal de Montseny, va endegar la construcció d'una nova església i monestir prop de Mosqueroles, amb la voluntat de traslladar la comunitat de monjos; però l'any 1104, el bisbe de Vic, Arnau de Malla, i el bisbe de Girona, Bernat Umbert, fill dels senyor de les Agudes, patrons de Sant Marçal, els obligaren a regressar a Sant Marçal, i es va frustrar l'intent d'acabar aquesta important església, on manca la tramada a la part de ponent. Almenys des de l'any 1209, l'absis central era dedicat a Santa Magdalena i els absis secundaris a Sant Marçal i Sant Gil. Els senyors del proper Castell de Montclús i senyors també del lloc, foren els principals protectors d'aquesta església. Tot i que a alguns documents se l'anomenava monestir, Santa Magdalena no va acollir mai cap comunitat monàstica. En canvi, des del 1214 l'església va disposar d'una confraria de devots regida per un sacerdot sota la protecció de Sant Marçal. La confraria disposava d'un gran nombre d'afiliats, des de nobles a petits pagesos, i una notable dotació de rendes i masos repartits entre les parròquies de Sant Esteve de Palautordera, Mosqueroles, Fogars del Montseny i el poble del Montseny. El prior d'aquesta confraria vivia a la casa, ara en ruïnes, situada al nord-oest de l'església, i era el president dels deodats i clergues que hi eren acollits. Al segle XV, la decadència del monestir primitiu i el descens de la influència de la confraria pròpia, d'acord amb la despoblació del país, van fer que l'església quedés en estat ruïnós. L'any 1642 es va

restaurar la nau central i es va fer una nova façana, però les altres dues naus van esdevenir dependències agrícoles del mas Ferrer. Finalment, l'església va ser objecte d'unes obres de restauració a principis dels anys vuitanta del segle passat, per part del seu propietari, el mateix que el de can Ferrer.

Bibliografia

- AA.DD. (1991). Catalunya Romànica, vol. XVIII. Barcelona: Ed. Gran Enciclopèdia Catalana. - AJUNTAMENT DE FOGARS DE MONTCLÚS (1992) Catàleg d'edificis i conjunts històrics i monumentals de les Normes Subsidiàries. Fogars de Montclús. - CASTELLS, J.; COMAS, P. (1994) Esglésies i ermites del Montseny i el seu entorn. Cardedeu: Casal de Cultura Dr. Daurella (Museu-Arxiu Tomàs Balvey). - GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1982). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Fogars de Montclús). - OTPAT- Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial (2008) Inventari del patrimoni construït. Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny. Diputació de Barcelona. Àrea d'Espais Naturals i Diputació de Girona. - PLADEVALL I FONT, A. (1987) "Santa Magdalena de Mosqueroles". Monografies del Montseny, 2. Viladrau: Amics del Montseny, p. 37-44. - PLADEVALL I FONT, A. (1989) "El monestir de Sant Marçal del Montseny". Monografies del Montseny, 4. Viladrau: Amics del Montseny, p.19-21. - VALL, R.; MASVIDAL, A. (1983) El romànic del Vallès. Sabadell: AUSA, p.48.

